FITXA IDENTIFICATIVA

DADES DE L'ASSIGNATURA

Codi: 35065
Nom: Dret penal de menors
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 6
Curs acadèmic: 2026-27

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Periode
1302 - Grau en Criminologia	Facultat de Dret	3	Segon quadrimestre
1923 - Doble Grau en Dret i Criminologia	Facultat de Dret	3	Segon quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1302 - Grau en Criminologia	Dret Penal	OBLIGATÒRIA
1923 - Doble Grau en Dret i Criminologia	Assignatures obligatòries de tercer curs	OBLIGATÒRIA

COORDINACIÓ

COLAS TUREGANO M ASUNCION

RESUM

L'assignatura Dret Penal del menor és una assignatura obligatòria de caràcter semestral del Grau en Criminologia. En el Pla d'Estudis en vigor, Pla 2010, consta d'un total de 6 crèdits ECTS. Amb el seu estudi es pretén que l'alumnat aconsegueixi les competències específiques en l'estatut jurídic aplicable a les persones menors d'edat. Especialment s'aborda l'anàlisi de la Llei Orgànica reguladora de la responsavilitat penal dels menors (L.O. 5/2000) i la la Llei Orgànica de Protecció Jurídica del Menor (L. O. 1/1996). L'estudi i comprensió d'aquest cos legislatiu, així com l'aproximació a la seva aplicació pràctica, són fonamentals per al Graduat en Criminologia.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

No hi ha

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

1302 - Grau en Criminologia

Saber atendre les necessitats de la víctima, amb una referència especial a les víctimes de violència de gènere o als menors.

Ser capaç d'analitzar el delicte, el delinqüent i la víctima i dissenyar estratègies de prevenció i d'intervenció, des del respecte als drets humans, la igualtat entre homes i dones, la pau, la sostenibilitat, l'accessibilitat universal i el disseny per a tothom i els valors democràtics.

Ser capaços d'elaborar informes per avaluar les situacions de risc dels menors, mesures aplicables als infractors i mesures de protecció als que estiguen en situació d'abandó.

Tenir una consciència crítica enfront de la realitat social i els problemes socials respectant els principis d'igualtat, drets humans, pau, accessibilitat universal, solidaritat i protecció mediambiental, tot això des d'una perspectiva de gènere.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. **FONAMENTS DEL DRET PENAL DE MENORS.** Aproximació criminològica i polític-criminal. Concepte i naturalesa del dret penal de menors.
2. **PRINCIPIS CONSTITUCIONALS DEL DRET PENAL DE MENORS. GARANTIES CONSTITUCIONALS. PRINCIPIS ESPECÍFICS DEL DRET PENAL DE MENORS.**
3. **ANTECEDENTS HISTÒRICS I LEGISLACIÓ VIGENT.** Antecedents legislatius de la normativa en matèria de delinqüència juvenil. Sistemes de justícia juvenil.
4. **DRET INTERNACIONAL I COMPARAT.** Normativa pròpia dels organismes internacionals. Examen del dret comparat.
5. **CONCEPTE DE MENOR I DE JOVE. CÒMPUT DE L'EDAT.** Règim jurídic penal dels menors en funció de la seua edat: menors de catorze anys, període de catorze a divuit anys, majors de divuit anys. Posicions doctrinals i jurisprudencials sobre el còmput de l'edat.
6. **INSTITUCIONS.** Aspectes institucionals del dret penal de menors. Institucions implicades en el procés i en l'aplicació de mesures als menors infractors.
7. **TEORIA JURÍDICA DEL DELICTE (I).** Anàlisi de les particularitats de la teoria jurídica del delicte per raó de la menor edat. Injust i culpabilitat.
8. **TEORIA JURÍDICA DEL DELICTE (II).** Anàlisi de les particularitats de la teoria jurídica del delicte per raó de la menor edat. Formes d'aparició i circumstàncies.
9. **CONSEQÜÈNCIES (I).** Mesures educatives i altres conseqüències jurídiques derivades de la comissió d'un delicte per un menor d'edat.
10. **CONSEQÜÈNCIES (II).** Règim jurídic i problemàtica de l'execució de les mesures educatives. Anàlisi particularitzada de l'execució de la mesura privativa de llibertat.
11. **EL PROCÉS EN LA LORRPM.** Anàlisi de la regulació i particularitats del procés penal juvenil.
12. **PROTECCIÓ CIVIL.** Règim jurídic en matèria de protecció de menors.

menors.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria-Pràctiques	60,00
Total hores	**60,00**

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	3,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	10,00
Estudi i treball autònom	45,00
Preparació de classes	28,00
Preparació d'activitats d'avaluació	4,00
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	**90,00**

METODOLOGIA DOCENT

L'assignatura Dret Penal de menors és una assignatura de 6 crèdits ECTS. Segons el protocol docent de la UV, això suposa dos sessions docents setmanals d'una hora i quaranta minuts més les activitats complementàries a desenrotllar al llarg del semestre.

Cada setmana es procurarà dedicar la primera sessió docent a la introducció teòrica de la matèria, que l'alumnat prèviament haurà preparat amb el material bibliogràfic a la seua disposició i el material que es depositarà en l'aula virtual per part del docent i la segona sessió a la realització d'activitats aplicades: revisió crítica de les notícies publicades en el fòrum, exposició i correcció de ponències, comentaris jurisprudencials, escrits d'al·legacions...

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

Es podran realitzar alguna de les següents que es concretaran en l'annex del professorat corresponent

VISITA CENTRE SOCIOEDUCATIU

Es realitzarà una visita ***voluntària*** a un Centre socioeducatiu, depenent la seua realització de l'autorització de l'entitat pública i de les dates que s'acorden amb el Centre. La data s'anunciarà en l'aula virtual.

ASSISTÈNCIA A UN JUÍ DE MENORS

Visita voluntària a un juí de menors, devent els alumnes realitzar la tasca que s'establisca. S'informarà prèviament de les data i del contingut de la tasca en l'aula virtual.

SEMINARI

Es programarà com a activitat complementària un seminari multidisciplinari sobre el qual s'haurà de realitzar la tasca segons les instruccions prèviament publicades en l'aula virtual.

ACTIVITATS APLICADES

ELABORACIÓ DE TREBALLS EN GRUP

EXPOSICIÓ PONÈNCIES AMB LES CONCLUSIONS DEL TREBALL EN GRUP

CASOS PRÀCTICS: Comentaris jurisprudencials, resolució de casos segons l'esquema de l'escrit d'al·legacions...

PARTICIPACIÓ EN EL FÒRUM DE NOTÍCIES D'ACTUALITAT EN DRET DE MENORS

DEBATS EN CLASSE SOBRE LES NOTÍCIES PUBLICADES EN EL FÒRUM

VISIONAT I DEBAT SOBRE PEL·LÍCULES I DOCUMENTALS

;CIES PUBLICADES EN EL FÒRUM

VISIONAT I DEBAT SOBRE PEL·LÍCULES I DOCUMENTALS

LS

AVALUACIÓ

La qualificació final de l'assignatura s'obtindrà a partir de:

- Avaluació contínua, que representa el 30 % de la nota final i es desenvoluparà en cada grup.
- Prova final, que representa el 70 % de la nota final i es realitzarà en les dates fixades per la Facultat.

Per a superar l'assignatura serà imprescindible obtindre, almenys, una qualificació d'aprovat (5) en la prova final, amb independència de la nota aconseguida en l'avaluació contínua.
L'annex del professor o professora concretarà:

- Les condicions específiques de l'avaluació contínua.
- El caràcter oral o escrit de la prova final.
- La possible realització d'una prova parcial, indicant si té caràcter alliberador o no, en les dates fixades per la Facultat.

L'estudiantat que no participe en l'avaluació contínua podrà presentar-se a la prova final en primera convocatòria. En aquest cas, la qualificació màxima possible serà la corresponent al pes d'aquesta prova (70 %), és a dir, fins a un màxim de 7 punts sobre 10.
En cas de no superar l'assignatura en primera convocatòria:

- Es conservarà la qualificació de l'avaluació contínua per a la segona convocatòria.
- Si l'annex del professor o professora preveu activitats recuperables, s'indicarà el procediment per a la seua recuperació i avaluació en segona convocatòria.

Proves en dates diferents de l'oficial
En ambdues convocatòries, i amb independència del sistema d'avaluació, podrà establir-se una modalitat d' examen final distinta quan la prova haja de realitzar-se en una data diferent de la oficialment prevista, ja siga:

- per coincidència d'exàmens, conforme al Reglament d'Avaluació i Qualificació de les Titulacions de Grau i Màster de la Universitat de València; o
- per qualsevol altra causa prevista reglamentàriament (per exemple, supòsits de força major degudament justificada).

Competències informacionals
La Comissió Acadèmica del Títol (CAT) de Criminologia va acordar adscriure els cursos de competències informacionals (nivell avançat) a l'assignatura Dret Penal de Menors, impartida en el Grau en Criminologia i en el Doble Grau en Dret i Criminologia.
L'avaluació d'aquestes competències correspondrà al professorat que, conforme a la distribució del POD, impartisca docència en aquesta assignatura.

a assignatura.

BIBLIOGRAFIA

Legislació

- **Referencia b1:** Ley Orgánica 5/2000, de 12 de enero, reguladora de la responsabilidad penal de los menores.
- **Referencia b2:** Real Decreto 1774/2004, de 30 de julio, por el que se aprueba el Reglamento de la Ley Orgánica 5/2000, reguladora de la responsabilidad penal de los menores.
- **Referencia b3:** Ley Orgánica 1/1996, de 15 de enero, de protección jurídica del menor.

Bibliografia

- **Abadías Selma, A.; Cámara Arroyo, S.**: *Delincuencia y violencia juvenil: tratamiento y fenomenología delictiva*. La Ley, 2024.
- **Abadías Selma, A.; Simon Castellanos, J.; Cámara Arroyo, S. (coords.)**: *Tratado sobre delincuencia juvenil y responsabilidad penal del menor*. La Ley, 2021.
- **Cardenal Montraveta, S.**: *La responsabilidad penal de los menores*. 2.ª ed., Tirant lo Blanch, 2022.
- **Colás Turégano, A.**: *Derecho penal de menores*. Valencia, 2011.
- **Cruz Blanca, M. J.**: *Derecho penal de menores: Ley Orgánica 5/2000 reguladora de la responsabilidad penal de los menores*. Madrid, 2002.
- **De Urbano Castrillo, E.; De la Rosa Cortina, J. M.**: *La responsabilidad penal de los menores adaptada a la LO 8/2006, de 4 de diciembre*. Cizur Menor, 2007.
- **Díaz-Maroto y Villarejo, J. (dir.)**: *Comentarios a la Ley reguladora de la responsabilidad penal de los menores*. Cizur Menor, 2008.
- **Dolz Lago, M. J.**: *Comentarios a la legislación penal de menores*. Valencia, 2007.
- **Gómez Rivero, C. (coord.)**: *Comentarios a la ley penal del menor (conforme a la LO 8/2006)*. Madrid, 2007.
- **Guardiola García, J. (coord.)**: *Peligrosidad, sanción y educación. Veinte años de la Ley Orgánica de Responsabilidad Penal de los Menores*. Tirant lo Blanch, 2023.
- **Landrove Díaz, G.**: *Introducción al derecho penal de menores*. 2.ª ed., Valencia, 2007.
- **Ornosa Hernández, M. R.**: *Comentarios a la Ley Orgánica 5/2000, de 12 de enero, reguladora de la responsabilidad penal de los menores*. 4.ª ed., Barcelona, 2007.
- **Vázquez González, C.; Serrano Tárraga, M. D. (eds.)**: *Derecho penal juvenil*. 2.ª ed., Madrid, 2007.
- **VV. AA.**: *Legislación de menores en el siglo XXI: análisis de Derecho comparado*. Estudios de Derecho Judicial, n.º 18, Madrid, 2000.
- **VV. AA.**: *Responsabilidad penal de los menores: aspectos sustantivos y procesales*. Cuadernos de Derecho Judicial, Madrid, 2001.
- **VV. AA.**: *Ley de responsabilidad penal de los menores: situación actual*. Cuadernos de Derecho Judicial, n.º 25, Madrid, 2005.